

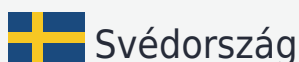
Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Szülői Felelősség – Gyermek Feletti Felügyelet, Kapcsolattartási Jog Sweden

Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A „szülői felelősség” többek között a gyermek személyéről és vagyonáról való gondoskodással összefüggő jogokat és kötelezettségeket jelenti, és a gyermek feletti felügyeleti joggal, a gyermek lakhatásával, a gyermekkel való kapcsolattartással és a gyámsággal kapcsolatos kérdéseket foglalja magában.

A felügyeleti jog a gyermek személyére vonatkozó jogi felelősség. A gyermek felett felügyeleti joggal rendelkező személynek joga és kötelessége a gyermekkel kapcsolatos személyes kérdésekben dönteni, például arról, hogy a gyermek hol lakjon, illetve melyik iskolába járjon. A gyermek felett felügyeleti joggal rendelkező személy felelős annak biztosításáért, hogy a gyermek gondoskodásra, biztonságra és megfelelő neveltetésre irányuló szükségleteit kielégítsék. A gyermek felett felügyeleti joggal rendelkező személynek továbbá a gyermek a korának, fejlődésének és egyéb körülményeinek megfelelő felügyeletet kell biztosítani, valamint figyelemmel kell kísérnie, hogy a gyermek megfelelő támogatásban és iskoláztatásban részesül-e. A gyermek növekedésével és fejlődésével párhuzamosan a gyermek felett felügyeleti joggal rendelkező személynek egyre inkább figyelembe kell vennie a gyermek véleményét és kívánságait.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

Általában a gyermek szülei vagy egyikük a gyermek törvényes gyámja. Amennyiben a gyermek szülei születésének időpontjában házasok voltak, akkor automatikusan közös felügyelettel rendelkeznek a gyermek felett. Ha a szülők csak később házasodnak össze, a házasságkötés következtében automatikusan közös felügyeleti jogot szereznek. Ha a szülők a gyermek születésekor nem élnek házasságban, a gyermek felett az anya gyakorolja a felügyeleti jogot. A szülők azonban regisztráció útján egyszerűen szerezhetnek közös felügyeleti jogot. A felügyelettel nem rendelkező szülő bírósághoz is fordulhat a gyermek fölötti közös vagy kizárólagos felügyeleti jog megszerzéséért.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

Bizonyos esetekben a gyermek feletti felügyeleti jog a szülőkről vagy az egyik szülőről e célra kijelölt gyámra ruházható át. Erre többek között akkor kerülhet sor, ha a szülő a gyermeket bántalmazza, elhanyagolja vagy a gyermekről valamely más szempontból nem gondoskodik megfelelő módon, és ezzel tartósan veszélyezteti a gyermek egészségét vagy fejlődését. A felügyeleti jog átruházása akkor is szükséges lehet, ha a szülők vagy az egyik szülő tartósan akadályoztatva van a gyermek feletti felügyeleti jog gyakorlásában.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

Ha a szülők felbontják házasságukat, a közös felügyelet továbbra is fennmarad anélkül, hogy a bíróságnak a házasság felbontása kapcsán ebben a kérdésben külön határozatot kellene hoznia. Amennyiben az egyik szülő változtatni kíván a felügyeleti jog gyakorlásán, kérelmeznie kell a közös felügyelet megszüntetését.

Amennyiben az egyik szülő változtatni kíván a felügyeleti jog gyakorlásán, a kérdésben a bírósághoz lehet fordulni. A gyermek szüleinek a felügyeleti joggal, a tartózkodási joggal és a láthatási joggal kapcsolatos bírósági eljárás megindítása előtt részt kell venniük a Szociális Jóléti Bizottsággal folytatott tájékoztató meghallgatáson (lásd még a 6. szakaszt).

Ha a szülők egyetértenek a változtatásban, megállapodás formájában, a bírósághoz fordulás nélkül rendezhetik a kérdést. A megállapodás csak a Szociális Jóléti Bizottság jóváhagyásával érvényes. Ugyanez vonatkozik annak eldöntésére is, hogy a gyermek melyik szülővel éljen és hogyan tartson kapcsolatot a másik szülővel.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A megállapodást írásba kell foglalni, és mindkét szülőnek alá kell írnia. Emellett a megállapodást jóvá kell hagynia azon önkormányzat Szociális Jóléti Bizottságának, ahol a gyermeket bejelentett lakcímmel rendelkezik.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

Az önkormányzat köteles a szülők számára a Szociális Jóléti Bizottságon keresztül hivatásos közvetítést biztosítani, amelynek célja a felügyeleti jogra, lakhatásra és kapcsolattartásra vonatkozó kérdésekben való megállapodás elősegítése. A közvetítésben való részvétel önkéntes. Éppen ezért azt a szülőknek együttesen kell kérniük. Ha a szülők megegyeznek a felügyeleti jogra, lakhatásra és kapcsolattartásra vonatkozó kérdésekben, megállapodást köthetnek, amely a Szociális Jóléti Bizottság általi jóváhagyást követően a bírósági ítélettel egyenértékű.

Főszabályként 2022. március 1-jétől a gyermek szüleinek először az önkormányzat által tartott tájékoztatókon kell részt venniük ahhoz, hogy bírósághoz lehessen fordulni. Ez azt jelenti, hogy a szülőknek először az önkormányzathoz kell fordulniuk, hogy az önkormányzati Szociális Jóléti Bizottság (ezt gyakran családjogi osztálynak is nevezik) segítségével próbálják rendezni a vitát. Annak a településnek a Szociális Jóléti Bizottsága felelős ezen ülések megtartásáért, ahol a gyermek bejelentett lakcímmel rendelkezik. A tájékoztató előadásokon a szülők releváns információkat kapnak annak érdekében, hogy megtalálják a gyermek számára a legjobb megoldást a felügyeleti joggal, a tartózkodási hellyel és a láthatással kapcsolatos ügyekben. A szülőknek – kiindulópontként – közvetítést ajánlanak fel, szükség esetén pedig más formában megvalósuló támogatást és segítségnyújtást kínálnak a számukra vagy ebbe az irányba orientálják őket. A tárgyalást követően jelentést adnak ki, amelyet akkor használnak fel, ha a szülők még mindig nem egyeznek meg, és úgy döntenek, hogy az ügyet bíróság elé terjesztik. Ha a tájékoztató előadást követően a szülők bírósághoz fordulnak, a bíróság az ügyet közvetítés céljából a Szociális Jóléti Bizottság elé utalhatja, ha ilyen közvetítésre korábban nem került sor és a bíróság véleménye szerint fennáll a békés megoldás elérésének lehetősége. Ha a szülők részt vettek közvetítésen, de nem sikerült megállapodniuk, a bíróság kijelölhet egy személyt a szülők közti közvetítés levezetésére. A bíróság a felügyeleti jogra, tartózkodási helyre és kapcsolattartásra vonatkozó ügyekben általában köteles megkísérelni az ügy békés megegyezéssel történő rendezését.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a

bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A bíróság határozhat a (kizárólagos vagy közös) felügyeleti jogról, a gyermek tartózkodási helyéről (mely szülővel kell élnie, vagy a gyermeknek felváltva kell-e mindkét szülővel élnie) és a láthatási jogokról (a gyermek láthatási joga azon szülő esetében, akivel nem él együtt).

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

A kizárólagos felügyeleti joggal rendelkező szülő jogosult egyedül dönteni a gyermek személyére vonatkozó kérdésekben. A felügyeleti joggal rendelkező személy ilyen kérdésekben nem köteles a másik szülővel egyeztetni és a döntéshez nincs szüksége a másik szülő jóváhagyásának beszerzésére. A gyermek azonban jogosult kapcsolatot tartani a másik szülővel, e jog gyakorlásának lehetőségét a felügyeleti jogot gyakorló szülő köteles biztosítani. A felügyeleti joggal rendelkező szülő ezen túl köteles a másik szülőnek tájékoztatást nyújtani a gyermekkel való kapcsolattartás elősegítése érdekében.

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

A közös felügyeleti jog azt jelenti, hogy a szülőknek együtt kell dönteniük a gyermekkel kapcsolatos ügyekben. Főszabály szerint a szülőknek a gyermekkel kapcsolatos minden kérdésben meg kell egyezniük. A kapcsolattartással, illetve a gyermek tartózkodási helyével kapcsolatos nézeteltérésekben azonban a bíróság dönthet (lásd fent).

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A felügyeleti joggal, tartózkodási hellyel és láthatással kapcsolatos kérdésben a szülők a gyermek lakóhelye szerinti körzeti bíróság (tingsrätt) előtt indíthatnak keresetet. Ha nincs ilyen illetékes kerületi bíróság, az ügyben a stockholmi körzeti bíróság (Stockholms tingsrätt) illetékes. A felügyeleti joggal, lakhatással és kapcsolattartással kapcsolatos kérdések a házasság felbontására irányuló eljárás keretében is rendezhetők.

Az idézésre irányuló kérelmeket írásban kell benyújtani és azokat személyesen a kérelmezőnek vagy képviselőjének kell aláírnia. A kérelemben meg kell határozni a feleket, a konkrét követelést (vagyis, hogy a bíróságnak milyen kérdésben kell döntenie), a követelés hátterét, a hivatkozott bizonyítékokra vonatkozó információkat és azt, hogy az egyes bizonyítékok mit hivatottak alátámasztani, valamint a bíróság illetékességét megalapozó körülményekre vonatkozó információkat. A hivatkozott írásbeli bizonyítékokat a kérelemmel együtt kell benyújtani.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A felügyelettel, lakhatással és láthatással kapcsolatos ügyek esetében nincs mérlegelési lehetőség.

A felügyelettel, lakhatással és láthatással kapcsolatos ügyeket általában haladéktalanul tárgyalni kell. A bíróság a felügyelettel, lakhatással, láthatással és gyermektartással kapcsolatban ideiglenes határozatot hozhat. Az ideiglenes határozat vonatkozhat például arra, hogy a gyermek hol lakjon a folyamatban lévő eljárás tartama alatt, és addig alkalmazandó, amíg a kérdésben nem születik jogerős határozat.

Bár nincs külön hivatalos eljárás a felügyelettel, lakhatással és láthatással kapcsolatos ügyek gyorsított tárgyalására, az adott ügy sürgősségét minden esetben fel kell mérni.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

A felügyelettel, lakhatással és láthatással kapcsolatos ügyek esetében főszabály szerint mindkét fél maga viseli a saját jogi költségeit.

A szükséges feltételek teljesülése esetén igényelhető költségmentesség.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

A körzeti bíróság felügyeleti jogra, lakhatásra vagy láthatásra vonatkozó ítéletével vagy határozatával szemben a fellebbviteli bírósághoz (hovrátt) lehet fellebbezni. Ahhoz azonban, hogy a fellebbviteli bíróság vizsgálja a fellebbezést, először engedélyezni kell a fellebbezést.

A fellebbviteli bíróság ítéletével vagy határozatával szemben a Legfelsőbb Bírósághoz (Högsta domstolen) lehet fellebbezni. Ahhoz, hogy a Legfelsőbb Bíróság vizsgálja a fellebbezést, a fellebbezés engedélyezésére van szükség.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A felügyeleti jogra, lakhatásra vagy láthatásra vonatkozó ítéletek, határozatok és megállapodások végrehajthatók. A végrehajtást a gyermek lakóhelye szerint körzeti bíróságnál kell kérni. Ha nincs ilyen illetékes bíróság, a végrehajtás ügyében a stockholmi körzeti bíróság jár el.

A körzeti bíróság többféle intézkedést is hozhat. A bíróság elsősorban a gyermek önkéntes átadásának elérésére fog törekedni. Amennyiben ez nem lehetséges, a bíróság feltételes pénzbírságot szabhat ki vagy elrendelheti a gyermek visszavételét. A feltételes pénzbírság kiszabása azt jelenti, hogy a gyermek gondját viselő személyt az fenyegeti, hogy jelentős összeget kell fizetnie, ha nem adja át a gyermeket. A gyermek visszavitele olyan kivételes intézkedés, amelyet csak abban az esetben alkalmaznak, ha az ügyet más módon nem lehet rendezni és azzal a gyermeket súlyos sérelemtől lehet megóvni. A visszavétel során a rendőrség hozza el a gyermeket és adja át a felügyeleti joggal rendelkező személynek.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

Bizonyos esetekre a Brüsszel II. rendeletet kell alkalmazni. A rendelet hatálya alá tartozó határozatok esetében a kiindulópont az, hogy a határozatot elismerik, és adott esetben az külön eljárás nélkül végrehajtható.

Más esetekben, így az 1980. évi európai egyezményhez és az 1996. évi hágai egyezményhez csatlakozott országok esetében ezen egyezményeket kell alkalmazni. Az 1980. évi európai egyezmény értelmében a végrehajtás iránti kérelmet ilyen esetekben a gyermek lakóhelye szerinti körzeti bírósághoz kell benyújtani. Az 1996. évi hágai egyezmény szerint a végrehajtás iránti kérelmet a körzeti bírósághoz kell benyújtani.

A Svédországban végrehajthatónak nyilvánított határozatok esetében végrehajtás iránti kérelem nyújtható be (lásd a 15. szakaszt).

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom egy másik tagállamban meghozott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének és

végrehajtásának megtámadása érdekében? Melyik eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Bizonyos esetekre a Brüsszel II. rendeletet kell alkalmazni. A rendelet hatálya alá tartozó határozatok esetében a kiindulópont az, hogy a határozatot elismerik, és adott esetben az külön eljárás nélkül végrehajtható. Fennáll azonban annak a lehetősége, hogy Svédországban kérelmezzék, hogy a külföldön hozott határozatot Svédországban ne ismerjék el vagy ne hajtsák végre. Lehetőség van kérelmezni annak megállapítását is, hogy nincs ok a külföldön hozott határozat elismerésének megtagadására. A kérelmet a körzeti bírósághoz kell benyújtani.

A körzeti bíróságnak a Brüsszel II. rendelet szerinti elismerés vagy végrehajtás megtagadásának kérdésére vonatkozó határozata ellen a fellebbviteli bírósághoz lehet fellebbezni, melynek határozata ellen pedig a Legfelsőbb Bírósághoz lehet fordulni.

A határozat alkalmazhatóságával vagy végrehajthatóságával szemben kifogással is lehet élni azokban az esetekben, ahol ez felmerül.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

Főszabály szerint annak az országnak a jogát kell alkalmazni, ahol a gyermek lakóhelye található.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

Last update: 31/03/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.